

Vormingsaanbod 2018 – 2019

Op weg naar
kwaliteitsvolle
dementiezorg

Inhoudsopgave

1	Wat Alz... Iedereen normaal deskundig werkt?! Opleiding	3
2	Rouw- en verliesintegratie als deel van het leven Vormingsdag	5
3	Als Amor de draad kwijtraakt... Over seksualiteit en intimiteit bij personen met dementie Workshop	7
4	'Ongewoon Gewoon' Omgevingszorg bij personen met dementie thuis Vormingsdag Workshop THUISZORG	9
5	Dementia Care Mapping: Het instrument om de kwaliteit van zorg te meten Opleiding	11
6	Medicatiegebruik en dementie Vormingsdag	13
7	Studiedag Symposium referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg voor personen met dementie Studiedag	15
8	Gebruik van je stem in de dagelijkse zorg en begeleiding van personen met dementie Workshop	17
9	Dementievriendelijke woonomgeving: hoe het wonen en leven vorm en invulling geven Vormingsdag WOONZORGCENTRA	19
10	Verbindend communiceren als ondersteuning in de zorg voor personen met dementie Workshop	21
11	Verbinding leggen met families vanuit het geweldloze communicatiemodel en contextuele denkkader Vormingsdag	24
12	Vroegtijdige zorgplanning bij personen met dementie Vormingsdag	26
13	Dementie en psychiatrische aandoeningen Opleiding	29
14	Creatief omgaan met agitatie en agressie bij personen met dementie Vormingsdag	31
15	Basale contactmogelijkheden voor personen met (ver)gevoerde dementie Vormingsdag	33
16	Ethische dilemma's in de zorg voor personen met dementie Vormingsdag	35
17	Werken volgens de principes van persoonsgerichte zorg Opleiding	37
18	De schat van je leven Een kennismaking met herinnering Workshop	39
19	Dementie op jonge leeftijd Vormingsdag	41
20	Dementie en het lerend vermogen Opleiding	43
21	Atypische vormen van dementie en jongdementie Opleiding	45
22	Kwaliteitsvol contact tussen familie en personen met dementie. Wat kan mijn rol als hulpverlener zijn? Opleiding	47
23	Omgaan met personen met dementie in het ziekenhuis Vormingsdag ZIEKENHUIS	49
24	Dementie bij personen met een verstandelijke beperking Opleiding	51
25	Referentiepersoon dementie Opleiding	53

Opleiding

Wat Alz... Iedereen normaal deskundig werkt?!

NIEUW

1

Op zoek naar praktijkvertaling van principes van kleinschalig, genormaliseerd wonen op maat van personen met dementie

Inhoud

Drie organisaties (Ten Kerselaere, De Bijster en Huis Perrekes) kozen jaren geleden al voor klein-

schalig genormaliseerd wonen als model voor de praktijk van zorg en begeleiding voor personen met dementie.

Via dit vormingstraject wordt het gedachtengoed uitgedragen. Aan de hand van de principes van Active Ageing en de determinanten van kleinschalig genormaliseerd wonen gaan we, in een lerende gemeenschap, op zoek naar toepasbare praktijken. De nodige specifieke en generieke competenties van verschillende disciplines die deelnemen in de genormaliseerde praktijken worden daarbij in kaart gebracht. Tenslotte wordt een verandertraject in jouw organisatie begeleid.

Doelgroep

Deze vorming richt zich naar zorgkundigen, verpleegkundigen, kinesitherapeuten, ergotherapeuten, animatoren, referentiepersonen dementie, dementiekundige hulpverleners, teambegeleiders, coördinatoren of andere disciplines die zich, binnen de context van een **woonzorgcentrum**, richten op zorg en begeleiding van personen met dementie. Geïnteresseerden uit het **onderwijs** worden sterk aangeemoedigd deel te nemen.

Maximum 10 deelnemers

Docenten

Caroline Van Damme, eindverantwoordelijke bij KOCA.

Bert Magnus, coördinator zorg en verpleging in De Bijster (Essen)

Rita Maes, muziektherapeute. **Gudrun Van Herck**, huisverantwoordelijke in Huis Perrekes (Geel)

Veerle Nys, dagelijks verantwoordelijke in Ten Kerselaere (Heist-op-den-Berg)

Data en plaats

Het vormingstraject omvat vier dagen: vrijdag **28 september**, woensdag **17 oktober**, woensdag **7 november** en woensdag **12 december 2018**, telkens van 10u tot 17u30. De opleiding vindt plaats in de lokalen van regionaal expertisecentrum dementie brOes, Haachtsesteenweg 76, 1210 Sint-Joost-Ten-Node.

- > **met de trein:** Op minder dan 10 minuten wandelafstand van het station Brussel-Noord
- > **met de metro:** lijn 2 en 6 halte Kruidtuin
- > **met de bus:** lijn 65 en 66 tot halte Middaglijn of lijn 61 tot halte Dwarsstraat
- > **met de tram:** lijn 92 en 93 tot halte Sint-Marie of Gillon
- > **met de wagen:** Zeer beperkte parkeermogelijkheid in de buurt

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

De deelnameprijs is **350 euro** (inclusief documentatie, broodjeslunch en koffie). Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

Vormingsdag

Rouw- en verliesintegratie als deel van het leven

2

Inhoud

“Mogen we aan bewoner S. meedelen dat zijn broer gestorven is?”

“Zeggen we aan de bezoekers van het DVC dat mevrouw X. niet meer zal komen omdat ze overleden is?”

“Wat kunnen we inzetten als we zien dat mensen met dementie zeer veel verdriet hebben bij het besef dat ze lijden aan een ernstige ziekte als dementie.”

“Hoe ondersteun je de mantelzorger die telkens huilt als we haar aanspreken over haar man?”

“Hoe gaan we als team om met rouw- en verlieservaringen?”

Verlieservaringen meemaken maakt deel uit van ons leven als mens.

Iedereen, de persoon met dementie zelf, de mantelzorger en ook de hulpverlener wordt met verlies en rouw geconfronteerd.

Op deze studiedag staan we stil bij de verschillende uitingsvormen van rouw, bekijken we hoe mensen met rouw en verlies omgaan en hoe ze dit proberen te integreren in hun leven.

Het thema is zo wezenlijk aanwezig in ieders leven dat we er misschien soms te vlug aan voorbij gaan.

We willen de aandacht daarop terug aanscherpen.

We zoeken ook handvaten om mensen te kunnen ondersteunen die met verlies te maken hebben.

Doelgroep

Deze vorming richt zich naar professionele hulpverleners werkzaam binnen de residentiële setting, dagverzorgingscentra en thuiszorg.

Maximum aantal deelnemers: 25 deelnemers

Docenten

Hilde Delameillieure, coördinator Fototeam en cliëntgerichte werking

Hilde Michels, psychiatrisch verpleegkundige en consulente bij regionaal expertisecentrum Foton

Clarice De Cloedt, klinisch psychologe en consulente bij regionaal expertisecentrum Foton

Datum en plaats

Donderdag **4 oktober 2018** van 9u30 tot 16u30

De opleiding vindt plaats in de lokalen van Centrum d'Abdij, Baron Ruzettelaan 435, 8310 Assebroek (Brugge).

> **met de auto:** Via E40 en E403, afrit Oostkamp of Brugge.

Ruime gratis stadsparking (Park & Ride Steenbrugge) op wandelafstand. De parking bevindt zich op het einde van de Baron Ruzettelaan, nabij de brug van Steenbrugge.

> **met de bus:** Bushalte voor d'Abdij, met rechtstreekse verbinding naar het station van Brugge. Lijn 20 en 21 Halte Steenbrugge

d'Abdij is toegankelijk voor rolstoelgebruikers.

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

De deelnameprijs is **89 euro** (inclusief hand-outs, broodjeslunch en koffie).

Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

Workshop

Als Amor de draad kwijtraakt... Over seksualiteit en intimiteit bij personen met dementie

NIEUW

3

Inhoud

Seksualiteit en intimiteit zijn onlosmakelijk verbonden met het leven. Het zijn echter geen statische begrippen – ze evolueren mee met je eigen, unieke levensloop en komen tot uiting onder verschillende gedaantes.

Maar wat gebeurt er met seksualiteit en intimiteit als men geconfronteerd wordt met dementie? Welke impact heeft dit voor zowel de persoon met dementie als voor zijn omgeving? Wat als Amor de draad kwijt raakt...?

Deze workshop wil, naast het onderwerp bespreekbaar maken, inzichten bieden in de dynamiek van seksualiteit en intimiteit bij personen met dementie. Er wordt daarbij stilgestaan bij concrete en herkenbare casussen om praktische handvatten aan te reiken.

Doelgroep

Referentiepersonen dementie, maatschappelijk werkers, verpleegkundigen, begeleiders wonen en leven met interesse in dit thema, werkzaam binnen de residentiële setting, thuiszorg en ziekenhuizen.

Maximum aantal deelnemers: 22

Docent

Christian Verelst, coördinator bij regionaal expertisecentrum dementie Paradox en mede-auteur van het boek 'Als Amor de draad kwijtraakt'

INHOUD

Datum en plaats

Deze eendaagse workshop wordt op twee momenten aangeboden:

> Vrijdag **12 oktober 2018** van 13u30 tot 16u30

De workshop vindt plaats in de lokalen van regionaal expertisecentrum dementie Contact in woonzorgcentrum Hogeveijf, campus Banneux, Hadewychlaan 74, 3500 Hasselt.

Op 10 minuten wandelafstand van station Kiewit.

> Donderdag **14 februari 2019** van 13u30 tot 16u30

De workshop vindt plaats in de lokalen van regionaal expertisecentrum dementie brOes, Haachtsesteenweg 76, 1210 Sint-Joost-Ten-Node.

Op minder dan 10 minuten wandelafstand van het station Brussel-Noord.

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

De deelnameprijs is **115 euro** (inclusief hand-outs, broodjeslunch en koffie).

Een exemplaar van het boek 'Als Amor de draad kwijtraakt' is inbegrepen in de prijs.

Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

Inhoud

De invloed van de omgeving op ons welbevinden en functioneren is groter dan vermoed. Dit geldt in het bijzonder voor personen met dementie.

- Hoe kunnen we personen met dementie en hun mantelzorgers ondersteunen via de vorm en inrichting van de woonomgeving?
- Wat maakt dat een persoon met dementie houvast vindt in zijn omgeving?
- Wat is het belang van kleur en licht?
- Hoe zorg je ervoor dat een persoon met dementie gemakkelijk zijn weg vindt?
- Wat is de invloed van de aanwezigheid van andere mensen op de omgeving?

Aan de hand van theoretische kaders proberen we op deze en andere vragen een antwoord te formuleren.

In de namiddag reiken we ervaringsgerichte en praktische tips en handvaten aan over hoe je met kleine aanpassingen de thuisomgeving dementievriendelijk kan maken. We maken je ook wegwijst in een aantal hulpmiddelen die worden aangeboden.

Doelgroep

Deze vormingsdag/workshop richt zich op iedereen die werkt met personen met dementie in hun thuisomgeving. Professionals werkzaam bij ziekenfondsen, vrijwilligers, diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg, woonzorgcentra met kortverblijf en/of dagverzorgingscentra, ...

Maximum aantal deelnemers: 25 (12 oktober 2018) en 22 (21 mei 2019)

Docenten

Katrien Moors, dementie-expert en ergotherapeute bij regionaal expertisecentrum dementie Contact – Zij zal de vorming verzorgen op 12 oktober 2018.

Kathleen Vandenbroucke, dementie-expert en ergotherapeute bij regionaal expertisecentrum dementie Sophia – Zij zal de vorming verzorgen op 21 mei 2019.

Data en plaats

Deze eendaagse vorming wordt op twee momenten aangeboden:

> Vrijdag **12 oktober 2018** van 9u30 tot 16u30

De opleiding vindt plaats in de lokalen van Jeugdhierberg De Blauwput, Martelarenlaan 11A, 3010 Leuven (Kessel-lo). Jeugdhierberg De Blauwput ligt vlak aan het bus- en treinstation van Leuven (via achteruitgang).

> Dinsdag **21 mei 2019** van 9u30 tot 16u30

De opleiding vindt plaats in de Bert Heuvinckzaal van CC Belgica, Kerkstraat 24, 9200 Dendermonde.

De locatie ligt op 15 minuten wandelen van het station van Dendermonde.

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

De deelnameprijs is **89 euro** (inclusief hand-outs, broodjeslunch en koffie).

Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

4-daagse basisopleiding

Dementia Care Mapping:

Het instrument om de kwaliteit van zorg te meten

5

Inhoud

Tijdens deze vierdaagse (Nederlands-talige) opleiding leer je wat Dementia Care Mapping inhoudt en hoe je er zelf mee kan werken. Je krijgt een introductie over de manier waarop je met de resultaten aan de slag kan in je eigen voorziening. Naast theoretische uiteenzettingen zijn er heel wat oefenmomenten waarin je je de methode eigen kan maken. De opleiding wordt afgesloten

met een schriftelijke proef waarin je de nieuw verworven competenties om met Dementia Care Mapping te werken kan aantonen. Deelnemers die slagen in deze proef ontvangen het certificaat van 'Basisgebruiker Dementia Care Mapping', erkend door de Universiteit van Bradford (UK).

Tom Kitwoods persoonsgerichte zorgvisie ligt aan de basis van Dementia Care Mapping. Hij ontwikkelde deze visie vanuit een oprechte bekommernis om de zorg voor mensen met dementie ruimer te zien dan louter vanuit een medisch zorgperspectief waarbij de zieke té sterk herleid wordt tot zijn ziektebeeld.

Persoonsgerichte zorg is een basishouding in de dagelijkse zorg waarbij communicatie en in relatie gaan met personen met dementie centraal staan. Respect en waardering voor alle mensen, ongeacht leeftijd of beperking, zijn de belangrijkste uitgangspunten van deze zorgvisie. Een persoon met dementie wordt benaderd als een unieke persoonlijkheid.

Persoonsgerichte zorg is veel ruimer dan taakgerichte zorg. Men komt niet alleen tegemoet aan de fysieke noden van personen met dementie, maar ook aan hun individuele, emotionele en psychische behoeften in alle stadia van het ziekteproces. Goede zorg kan pas dan geboden worden wanneer er inzicht is in het gedrag van mensen. Zelfs wanneer het gedrag in de loop van het dementieproces moeilijker te vatten wordt, blijft men op zoek gaan naar begrip en inzicht.

Dementia Care Mapping helpt ons om de basiselementen van persoonsgerichte zorg te vertalen naar de praktijk. Het is een aangewezen instrument om de aange-

boden zorg te analyseren en de evolutie in het zorgproces te evalueren. Daarnaast krijgt men een gedetailleerd beeld van de wijze waarop een persoon met dementie de geboden zorg ervaart. Dementia Care Mapping is dus een aangewezen instrument om tevredenheid en welbevinden te meten bij mensen met dementie. De resultaten van een observatiesessie zijn een concreet uitgangspunt voor kwaliteitsverbeterende projecten in de zorg voor en begeleiding van mensen met dementie.

Docent

Tanja Everaert, beleidsverantwoordelijke bij regionaal expertisecentrum Meander en ervaren DCM-gebruiker

Hilde Vermeiren, psychologe, projectmedewerker van de vzw Aventurijn, trainer persoonsgericht werken en Dementia Care Mapping

Data en plaats

Maandag **15** tot en met donderdag **18 oktober 2018**. Elke opleidingsdag start om 9 uur (onthaal vanaf 8.30 uur) en eindigt om 16 uur.

Bibliotheek Permeke (zalen Consul & Sierra) – De Coninkplein 26, 2060 Antwerpen.

Op 5 minuten wandelafstand van Antwerpen-Centraal.

Betalingsvoorwaarden

Kostprijs voor de vierdaagse opleiding is **850 euro** per persoon (inclusief handouts, broodjeslunch en koffie). Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

Inhoud

Anno 2018 is dementie nog steeds niet te genezen. Dé pil tegen dementie bestaat niet. Toch gebruiken mensen met dementie vaak heel wat medicatie. Niet alleen middelen om de verschijnselen van dementie te vertragen, maar ook psychofarmaca om onbegrepen gedrag – dat vaak met dementie gepaard gaat – te behandelen. Over de medicamenteuze behandeling bij dementie bestaan veel misverstanden. Werken die geneesmiddelen wel? Wat doet die medicatie juist? Moeten we die medicatie blijven geven? Wat kunnen we wel doen en wat doen we beter niet?

Deze vormingsdag wil een antwoord bieden op al deze en nog vele andere vragen. Er wordt uitleg gegeven over welke medicatie voorgeschreven kan worden en wat hun voor- en nadelen zijn. Daarnaast worden ook de nieuwe/toekomstige therapeutische ontwikkelingen belicht. Wordt dementie in de toekomst behandelbaar en hoe ver staan we eigenlijk af van zo'n medische oplossing? Vervolgens staan we stil bij het (over)gebruik van psychofarmaca. Waarvoor worden zij gebruikt en kunnen we het gebruik verminderen? Een aantal tips om het medicatiegebruik in de praktijk te verminderen worden meegegeven, evenals enkele inspirerende voorbeelden.

Doelgroep

Deze vormingsdag richt zich tot referentiepersonen dementie, verpleegkundigen (ziekenhuizen, psychiatrische ziekenhuizen en woonzorgcentra), dementiekundige hulpverleners binnen de thuiszorg en ziekenfondsen, medewerkers uit CGG, psychiatrische centra, gehandicaptenzorg en netwerken palliatieve zorg. Deze vorming richt zich ook naar psychofarmacacoördinatoren van WZC die deelnemen aan het project 'procesbegeleiding voor preventie van zorg en welzijn'.

Maximum aantal deelnemers: 25

Docent

Eline Moors, apotheker en vrije vormingsmedewerker bij het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen

Datum en plaats

Donderdag **18 oktober 2018** van 9u tot 16u30

De opleiding vindt plaats in de lokalen van Thomas More, Campus Turnhout (lokaal D214), Campus Blairon 800, 2300 Turnhout. De locatie is gelegen op 10 minuten wandelen van het station van Turnhout.

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

De deelnameprijs is **89 euro** (inclusief hand-outs, broodjeslunch en koffie).

Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Deelnemers aan deze cursus kunnen het voor apothekers ontwikkeld kennispakket 'Farmaceutische zorg voor personen met dementie' bestellen aan het gunsttarief van **65 euro** (normale prijs: 79 euro). Via het inschrijvingsformulier kan je je bestelling mee doorgeven. Op de vormingsdag bezorgen we je bestelling.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

Symposium referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg voor personen met dementie

VOLZET

7

“Voor mij is het belangrijkste om de erkenning te krijgen dat we allemaal individuen zijn. Geen twee mensen hebben dezelfde noden en behoeften.” (Kathy, persoon met dementie)

Wie dementie heeft, blijft in de eerste plaats een mens: iemand met een unieke persoonlijkheid, levensgeschiedenis, met waarden, verlangens en dromen. Als thuiszorgvoorziening, woonzorgcentrum, ziekenhuis, ... begeleid je mensen op een deel van hun traject en ga je samen met hen op zoek naar wat betekenisvol is, naar de meest passende zorg en ondersteuning en de beste woonomgeving. Je gaat voor kwaliteit van leven, wonen en zorg voor de persoon met dementie én zijn naasten. Maar wat is nu goede zorg voor iemand met dementie? En hoe breng je dit in de praktijk?

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen werkte in opdracht van de Vlaamse overheid een referentiekader uit over kwaliteit van leven, wonen en zorg voor personen met dementie. Het werk zal thuiszorgvoorzieningen, woonzorgcentra en ziekenhuizen inspireren in hun huidige en toekomstige trajecten naar meer persoonsgerichte en afgestemde zorg en ondersteuning.

Op 25 oktober 2018 stellen we de publicatie officieel voor op een symposium met nationale en internationale sprekers. Naast een uitgebreide toelichting bij het referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg, komen heel inspirerende sprekers aan bod. Prof. Dawn Brooker vertelt hoe je persoonsgerichte zorg in de

praktijk kan brengen; Anne-Mei Thé licht toe hoe de Sociale Benadering van dementie Nederland aan het veroveren is; LUCAS KU Leuven schetst waar we op vandaag in Vlaanderen staan met het meten van kwaliteit van leven, wonen en zorg; een zorgvoorziening uit de thuiszorg, een woonzorg-

centrum en een ziekenhuis vertellen hoe zij werken aan kwaliteitsvolle zorg en ondersteuning en enkele buitenlandse gasten reflecteren over hun bezoek aan zorgvoorzieningen in Vlaanderen. Tot slot zorgen visuele en muzikale intermezzo's voor een afwisselend geheel.

Doelgroep

Deze studiedag richt zich tot directieleden, stafmedewerkers, leidinggevendenden, leden van de raad van bestuur, kwaliteitscoördinatoren, referentiepersonen dementie, beleidsmakers,... die medewerkers ondersteunen die zorg en begeleiding bieden aan personen met dementie en hun naasten.

Docenten

Nationale en internationale gastsprekers

Datum en plaats

Donderdag **25 oktober 2018** van 9u tot 16u30

De opleiding vindt plaats in het Vlaams Parlement (Leuvenseweg 86, 1000 Brussel)

Deze locatie is vlot te bereiken met het openbaar vervoer (10 minuten stappen van station Brussel-Centraal)

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

Volzet, je kan wel nog de publicatie bestellen via winkel.dementie.be.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

Workshop

Gebruik van je stem in de dagelijkse zorg en begeleiding van personen met dementie

8

Inhoud

Wil je bewuster worden van je stem?

Wil je actief beleven wat het luisteren naar een stem met je doet?

Wil je tijdens je werk meer durven zingen/neuriën?

Welkom !

Onderzoeken en artikels beschrijven het belang van de stem bij de dagelijkse handelingen en verzorging van personen met dementie. Zij zijn zeer gevoelig voor het timbre van je stem en de manier waarop je praat.

Met je stem bewust contact maken met de bewoner tijdens de dagelijkse handelingen kan ervoor zorgen dat het samen zijn makkelijker en aangener wordt, zowel voor de persoon met dementie als voor zijn begeleider. Vanuit de ervaringen met spreken en zingen, wordt het makkelijker om dankzij de intonatie van de stem van je bewoner te interpreteren hoe hij/zij zich voelt.

Deze workshop gaat heel concreet in op de manier waarop je meestal je stem gebruikt en wat de invloed ervan kan zijn op de toehoorder. Op een laagdrempelige manier krijg je de mogelijkheid om zelf aan den lijve te ondervinden hoe deugddoend zingen is en wat je gewaar wordt als er met of voor jou gezongen wordt. We geven je suggesties in verband met stemgebruik mee naar huis.

Het zelf **ervaren en beleven** staan tijdens deze dag centraal. Zang- of muziekerfaring is echt niet nodig. Wel vragen we openheid om op ontdekking te gaan...

Doelgroep

Tijdens deze ervaringsworkshop richten we ons tot iedereen die in de zorg en begeleiding van personen met dementie iets met hun stem willen doen, hun stem als uitdrukkingsmiddel beter willen leren kennen en gebruiken, hun stem weer willen laten klinken (letterlijk en figuurlijk).

Maximum aantal deelnemers: 20

Docenten

Katelijan Vanhoutte, zang- en stemtherapeute en Mindfulness Trainer

Annie Van Neck, dementie-expert en vrije vormingsmedewerker bij regionaal expertisecentrum dementie Meander

Datum en plaats

Dinsdag **6 november 2018** van 9u30 tot 16u30

De opleiding vindt plaats bij beweging.net Mechelen-Turnhout (lokaal Masereel), Korte Begijnenstraat 18, 2300 Turnhout.

De locatie ligt op 15 minuten wandelen van het station van Turnhout

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

De deelnameprijs is **89 euro** (inclusief hand-outs, broodjeslunch en drank).

Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

Thuis ???

Als ik de jas aan heb gedaan, dan doe ik mijn hoed op.

Ik ga naar huis, dat is ver.

Hoe ver weet ik niet.

Waar ik heen ga weet ik ook nog niet.

Gewoon naar huis, naar mijn thuis.

Maar waar is dat dan, ik ga zoeken.

Ik zal zoeken tot ik het vind.

Tot iemand mij de weg kan vertellen,

Tot dat ik weet waar ik zoeken moet.

Blijf ik zoeken en kijken met mijn jas en mijn hoed.

Pleun Andriessen

Inhoud

De invloed van de materiële omgeving op ons welbevinden en functioneren is groter dan vermoed. Dit geldt in het bijzonder voor kwetsbare mensen, zoals personen met dementie. De vraag rijst hoe we de persoon met dementie kunnen ondersteunen via architectuur en inrichting van de woonomgeving.

- > Wat maakt dat de persoon met dementie houvast vindt in zijn omgeving?
- > Hoe kan de inrichting bijdragen tot wonen en leven, ook tussen zorg- en georganiseerde activiteiten in?
- > Wat bevordert het contact tussen bewoners, bezoekers en zorgverleners?
- > Hoe richt je daartoe het beste een woonkamer in?
- > Wat is het belang van kleuren en licht?
- > Hoe zorg je ervoor dat mensen met dementie makkelijk hun weg vinden?

Op deze en soortgelijke vragen proberen we tijdens deze vormingsdag een antwoord te formuleren. We vertrekken hierbij vanuit wetenschappelijk onderzoek en concrete goede praktijken.

Doelgroep

Iedereen, die binnen de context van een woonzorgcentrum, wil zoeken naar de meest optimale leefomgeving van personen met dementie.

Maximum aantal deelnemers: 25

Docent

Patrick Verhaest, klinisch psycholoog en projectmedewerker bij het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en mede-auteur van het boek 'Architectonica, een thuis voor mensen met dementie'.

Datum en plaats

Donderdag **8 november 2018** van 9u30 tot 16u30

De opleiding vindt plaats in Bibliotheek Permeke (zaal Sierra – ingang via de Muizenstraat), De Coninckplein 26, 2060 Antwerpen.

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

De deelnameprijs is **89 euro** (inclusief hand-outs, broodjeslunch en drank).

Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Deelnemers aan deze cursus kunnen het boek 'Architectonica, een thuis voor mensen met dementie' bestellen aan het gunsttarief van **30 euro** (normale prijs: 37.5 euro). Via het inschrijvingsformulier kan je je bestelling mee doorgeven. Op de vormingsdag bezorgen we je bestelling.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

Workshop

Verbindend communiceren als ondersteuning in de zorg voor personen met dementie.

NIEUW

10

Inhoud

Verbindende Communicatie is een model om op een krachtige en respectvolle manier in contact te komen met jezelf en de ander. De kern van dit model is dat de gebruiker ervan uitgenodigd wordt om stil te staan bij zichzelf (wat doet iets met je? Waarom ervaar ik dit? Wat zou een strategie kunnen zijn?) en in staat is om empathisch te luisteren naar de andere, zo hoor je makkelijker wat anderen nodig hebben zonder je op stang te laten jagen door verwijten of oordelen die de ander uitspreekt.

Verbindende Communicatie helpt dus om helder te krijgen wat voor jou belangrijk is en wat je nodig hebt. Het inspireert je om op een effectieve en respectvolle manier te zeggen wat je van anderen verwacht, wat je stoort en ook wat je apprecieert. Door het achterwege laten van verwijten en te communiceren vanuit gelijkwaar-

digheid, zijn anderen sneller bereid iets voor je te doen.

Het helpt verbinding te leggen tussen mensen door hen te ondersteunen in het naar elkaar kijken, zonder oordeel. Het toepassen van de verschillende stappen in het model zorgt ervoor dat er verbinding ontstaat.

Tijdens deze workshop leer je:

- > Het respectvol uitspreken van moeilijke boodschappen zodat de andere ze kan horen en zin heeft om rekening te houden met wat ik vraag.
- > Zelfzorg en ‘innerlijke ruimte’ behouden om vanuit verbinding met zichzelf in contact te treden met de ander. ‘Wat heb ik nodig’ in plaats van ‘Wat doet de andere fout’.
- > Het uitdrukken en ontvangen, horen van behoeften op een respectvolle manier.
- > De vaardigheden om echt te luisteren zodat de ander zich begrepen voelt, zonder ‘gelijk te geven’.
- > Het formuleren van een concreet verzoek.
- > Omgaan met kritiek en oordelen.
- > Verbinding leggen tussen mensen met tegenstrijdige behoeftes.

Het model wordt op een eenvoudige manier gebracht. Theoretische inzichten worden op een ervaringsgerichte manier en met veel oefeningen geïntegreerd. Tijdens de workshop ligt de nadruk op het werken met voorbeelden uit de werksituatie van de deelnemers. Denk maar aan conflicten tussen bewoners onderling. Bewoners die niet altijd respectvol omgaan met elkaar.

Na deze dag zijn de principes direct toepasbaar en de deelnemers die ermee aan de slag gaan en oefenen, oefenen, oefenen,... zullen daadwerkelijk resultaat zien in hun omgeving.

Doelgroep

Deze workshopdag richt zich naar elke professionele hulpverlener in de zorg voor personen met dementie, werkzaam binnen de residentiële setting, thuiszorg en ziekenhuizen.

Maximum aantal deelnemers: 18

Docent

Lynn Cools, reeds meer dan 15 jaar werkzaam in de ouderenzorg, eerst als docent verpleegkunde, later als directeur van een woonzorgcentrum. Als oprichtster van Biloba (www.bilobaverbindt.be) begeleidt Lynn zorgvoorzieningen bij grote en kleine projecten.

Datum en plaats

Donderdag **22 november 2018** van 9u tot 17u

De opleiding vindt plaats in de lokalen van Budalys, Dam 2B te 8500 Kortrijk.

> **trein:** Op 10 minuten wandelen van het station.

> **auto:** Parkeren kan ondergronds in de Budaparking onder Budalys (7 euro voor hele dag) of bovengronds op de Broelparking (4 euro voor hele dag). Meer info op www.parko.be

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

De deelnameprijs is **115 euro** (inclusief hand-outs, broodjeslunch en koffie).

Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

expertisecentrum
dementie
Vlaanderen

Vormingsdag

Verbinding leggen met families vanuit het geweldloze communicatiemodel en contextuele denkkader

NIEUW

11

Inhoud

In de zorg voor personen met dementie komen we ook steeds in contact met de familie (partner, kinderen, andere betrokkenen) van de zorgvrager. Ook zij kijken naar de geboden zorg vanuit een bepaald perspectief, gekleurd door hun unieke relatie als familielid.

Hoe ga je op een gepaste manier om met familieleden? Hoe leg je verbinding met families die zich kritisch uitlaten over de zorg die geboden wordt? Hoe verhinder je dat je in discussies verzeild raakt waar niemand beter van wordt?

Op deze vormingsdag gaan we op zoek naar achtergronden van de relationele dynamieken in gezinnen en families. We proberen een genuanceerd beeld te schetsen van families en reiken handvaten aan om constructief in gesprek te gaan met hen. We vertrekken hierbij vanuit het geweldloze communicatiemodel van *Rosenberg* en het contextuele denkkader van *Nagy*.

Doelgroep

Deze vormingsdag richt zich naar al wie in de zorg in contact komt met familieleden van personen met dementie, professionele hulpverleners werkzaam binnen de residentiële setting, ziekenhuizen en thuiszorg.

Maximum aantal deelnemers: 25

Docenten

Bart Deltour, directeur zorg Familiezorg West-Vlaanderen vzw

Hilde Delameillieure, coördinator regionaal expertisecentrum dementie Foton en thuisbegeleidingsdienst dementie

Data en plaats

Deze eendaagse workshop wordt op twee momenten aangeboden:

> Donderdag **29 november 2018** van 9u30-16u30

De opleiding vindt plaats in Bibliotheek Permeke (zaal Sierra – ingang via de Muisenstraat), De Coninckplein 26, 2060 Antwerpen.

> Dinsdag **14 mei 2019** van 9u30-16u30

De opleiding vindt plaats in de lokalen van Jeugdherberg De Blauwput, Martelarenlaan 11A, 3010 Leuven (Kessel-Lo).

Jeugdherberg De Blauwput ligt vlak aan het bus-en treinstation van Leuven (via achteruitgang).

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

De deelnameprijs is **89 euro** (inclusief hand-outs, broodjeslunch en drank).

Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

expertisecentrum
dementie
Vlaanderen

Vormingsdag

Vroegtijdige zorgplanning bij personen met dementie

12

Inhoud

Vroegtijdige zorgplanning maakt deel uit van een zorgcultuur op maat. Uitgangspunt is dat mensen, ook mensen met cognitieve problemen, actief betrokken worden bij de keuzes en beslissingen over de manier waarop zij de rest van hun dagen willen doorbrengen.

In mei 2016 werd de richtlijn 'Vroegtijdige zorgplanning bij personen met dementie' gepubliceerd. Deze richtlijn heeft tot doel adviezen te formuleren over de praktische toepassing en het verloop van vroegtijdige zorgplanning bij personen met (een vermoeden van) dementie. Met deze richtlijn wordt ten dele tegemoet gekomen aan de vraag vanuit de woonzorgcentra aan ondersteuning op het vlak van de implementatie van vroegtijdige zorgplanning.

Tijdens deze vormingsdag reiken we, naast een uitvoerige toelichting over deze richtlijn, nog meer concrete handvaten aan. Volgende vragen komen aan bod:

- > Wat is vroegtijdige zorgplanning precies?
- > Waarom is vroegtijdige zorgplanning ook belangrijk bij personen met dementie?
- > Hoe kunnen alle zorgverleners gevoeligheid ontwikkelen om signalen van bewoners, patiënten over hun zorg, het wezenlijke in hun leven en levenseinde op te vangen?
- > Op welke manier introduceren we dit onderwerp?
- > Welke informatie en welke vragen moeten aan bod komen in het oriëntatiegesprek? En hoe voeren we dit gesprek?
- > Waarom is het voeren van dit gesprek zo lastig voor mij als hulpverlener, voor de bewoners en voor de mantelzorgers?

Doelgroep

Deze opleiding vertrekt vanuit ervaringen binnen de woonzorgcentra, maar is interessant voor iedere hulpverlener die vroegtijdige zorgplanning in zijn zorgcultuur een plaats wil geven. Ook medewerkers uit de thuiszorg en thuisvervangende milieus (zoals voorzieningen voor personen met een beperking) krijgen hier een antwoord op hun vragen.

Maximum aantal deelnemers: 20

Docent

Robbie Dumoulin, socioloog en coördinator bij regionaal expertisecentrum dementie brOes. Hij zal de vorming verzorgen op 4 december 2018.

Greta Vandevenne, zorgcoördinator bij Ocura Woonzorgcentra – Beringen. Zij zal de vorming verzorgen op 2 april 2019.

Data en plaats

Deze eendaagse vorming wordt op twee momenten aangeboden:

> Dinsdag **4 december 2018** van 13u tot 17u

De opleiding vindt plaats in de lokalen van regionaal expertisecentrum brOes, Haachtsesteenweg 76, 1210 Sint-Joost-Ten-Node.

Op 10 minuten wandelen van het station Brussel-Noord.

> Dinsdag **2 april 2019** van 13u tot 17u

De opleiding vindt plaats in CGG De Pont, Lange Ridderstraat 20, 2800 Mechelen.

Op 10 minuten wandelafstand van het hoofdstation van Mechelen.

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

De deelnameprijs is **59 euro** (inclusief hand-outs en drank).

Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

expertisecentrum
dementie
Vlaanderen

Inhoud

Tijdens deze praktijkgerichte en interactieve vormingsdag wordt een algemeen beeld geschetst waarbij zowel psychiatrische ziektebeelden (depressie en delier) als enkele vormen van dementie (neurocognitieve stoornis volgens DSM-5) kort besproken worden.

DEMENTIE

DEPRESSIE

DELIER

Er wordt uitgebreid stilgestaan bij depressie bij ouderen en waar dit het meest voorkomt binnen het dementieproces. Er worden adviezen aangekeurd in de omgang met depressieve ouderen en delier bij ouderen. Vanuit deze invalshoeken wordt een samenvatting gemaakt waarin het verschil

tussen de 3 D's: dementie – delier – depressie in beeld komt.

Hulpverleners worden ook meer en meer geconfronteerd met mensen met een psychiatrische problematiek die dementie krijgen en mensen met dementie die een psychiatrisch ziektebeeld ontwikkelen. Vaak is dit een dunne grens waar het voor de hulpverlener zoeken is naar een gepaste attitude en omgang. Hier leren we symptomen en betekenis van gedrag herkennen en worden er handvaten aangereikt om er op een meer passende wijze mee om te gaan.

Doelgroep

Iedere hulpverlener die interesse heeft in het thema: referentiepersonen dementie, verpleegkundigen uit ziekenhuizen, psychiatrische voorzieningen en woonzorgcentra. Maximum aantal deelnemers: 25

Docent

Jan Debaene, hoofdverpleegkundige acute ouderenpsychiatrie in het AZ Sint-Jan Brugge-Oostende AV en docent vzw De Dialoog (opleidings- en communicatiecentrum)

Data en plaats

Deze eendaagse vorming wordt op twee momenten aangeboden:

> Vrijdag **7 december 2018** van 9u30 tot 16u30

De opleiding vindt plaats in de lokalen van Odisee, campus Parnas, Stationsstraat 301, 1700 Dilbeek.

Campus Parnas ligt vlak naast het station van Dilbeek. Kies voor halte Dilbeek op de lijn Aalst-Halle of Aalst-Brussel-Dendermonde

> Donderdag **4 april 2019** van 9u30 tot 16u30

De opleiding vindt plaats bij beweging.net Mechelen-Turnhout (lokaal Masereel), Korte Begijnenstraat 18, 2300 Turnhout.

De locatie ligt op 15 minuten wandelen van het station van Turnhout

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

De deelnameprijs is **89 euro** (inclusief hand-outs, broodjeslunch en drank).

Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

Inhoud

Op een kwaliteitsvolle wijze omgaan met agitatie en agressie binnen de zorg voor mensen met dementie vraagt van de hulpverlener veel creativiteit en deskundigheid. Vooral wanneer de persoon met dementie de vaardigheid verliest tot zelfreflectie en gesprek moeten we als hulpverlener op zoek gaan naar de kwetsbaarheid en mogelijke uitlokkende factoren die een rol kunnen spelen in het ontstaan van agitatie en agressie.

Op deze vormingsdag:

- > verkennen we de begrippen agitatie en agressie
- > geven we een korte toelichting bij de impact van dementie om agitatie en agressie beter te kunnen kaderen
- > onderzoeken we mogelijke uitlokkende factoren en formuleren we concrete tips
- > staan we stil bij de meerwaarde van het crisisontwikkelingsmodel en vroegsignaleringsplan
- > oefenen we een aantal fysieke verweervormen om zich snel uit een bedreigende situatie te kunnen bevrijden.

Doelgroep

Deze vormings- en workshopdag richt zich naar allen die op zoek zijn naar een kwaliteitsvolle omgang met agitatie en agressie in relatie tot personen met dementie. Professionele hulpverleners binnen de residentiële setting, thuiszorg en ziekenhuizen.

Maximum aantal deelnemers: 22

Docent

Hilde Henderyckx, afdelingscoördinator in PZ Onze-Lieve-Vrouw in Brugge

Datum en plaats

Vrijdag **14 december 2018** van 9u30 tot 16u30

De vorming vindt plaats bij regionaal expertisecentrum dementie Contact in woonzorgcentrum Hoge vijf, campus Banneux, Hoge vijf, Hadewychlaan 74, 3500 Hasseelt.

De locatie ligt op 10 minuten wandelafstand van station Kiewit.

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

De deelnameprijs is **89 euro** (inclusief hand-outs, broodjeslunch en koffie).

Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

*Ik ben in het centrum van de wereld
Ik voel me
(Ik weet me bijna niet)
De dingen bestaan als ze bij me zijn,
aan en rond mijn lichaam,
en naar mij komen.
Andreas Fröhlich*

Inhoud

Het begeleiden van personen met ernstige beperkingen en het aanbieden van een zinvol bestaan wordt door veel hulpverleners aanzien als moeilijk en problematisch. Basale stimulatie biedt een attitude en een methode die een invulling kan geven aan de uitgangspunten van **warme zorg**.

Basale stimulatie werd ontwikkeld door Andreas Fröhlich, professor in de orthopedagogiek. Basale stimulatie is sinds eind jaren '80 een begrip geworden in de begeleiding van personen met ernstige meervoudige beperkingen. Vanuit die setting is het steeds meer gegroeid naar een benaderingsmethode die ingezet wordt in de omgang met personen met (ver)gevorderde dementie.

Basale stimulatie gaat ervan uit dat ook personen met zeer ernstige beperkingen, die op het eerste zicht niet reageren op prikkels uit de omgeving, toch niet zo ongevoelig zijn als men zou denken. Mits aangepaste, zintuiglijke prikkels zijn zij zeker ook te 'bereiken'.

Tijdens deze dag verkennen we de theoretische achtergrond van basale stimulatie

en vertalen deze naar praktische en bruikbare tools die ingezet kunnen worden in de dagelijkse omgang en verzorging van personen met dementie.

Doelgroep

Iedereen die geïnteresseerd is en in contact komt met personen met (ver)gevoerde dementie en die de kwaliteit van hun individuele relatie met deze personen wil verbeteren.

Maximum aantal deelnemers: 20

Docent

Nadia Hainaut, orthopedagoge en medewerker van het regionaal expertisecentrum dementie Orion ism PGN. Al 25 jaar werkzaam in de dienstverlening aan personen met een motorische- en verstandelijke beperking en personen met dementie.

Datum en plaats

Dinsdag **18 december 2018** van 9u30 tot 16u30

De opleiding vindt plaats in de lokalen van CGG De Pont, Lange Ridderstraat 20, 2800 Mechelen.

De locatie ligt op 10 minuten wandelafstand van het hoofdstation van Mechelen.

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

De deelnameprijs is **89 euro** (inclusief hand-outs, broodjeslunch en koffie).

Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

Inhoud

Ethische dilemma's zijn niet weg te denken uit de zorg voor personen met dementie. Voorbeelden van dilemma's in de zorg kunnen betrekking hebben op onder meer de draagkracht bij waarheidsmededeling, fixatie, bemoeizorg, zorgtechnologie, sondevoeding, levenseindekwesties,...

Vaak gaat het geconfronteerd worden met een dilemma, gepaard met onzekerheid en twijfel. Soms gaat het gepaard met ingehouden emoties of meningsverschillen.

Een dilemma typeert zich door de verschillende – soms tegengestelde- waarden die in onze maatschappij gangbaar zijn. Waarden die tegenover elkaar moeten afgewogen worden. Belangrijk daarbij is te weten vanuit welke waarde we zelf ver-

trekken en kennis hebben van de waarden van anderen die betrokken zijn in de zorg.

Het oplossen en/of hantieren van een dilemma in de zorg is daardoor een zoektocht naar welke waarden we prioriteit geven en waarom.

In deze zoektocht tracht deze dag enige klaarheid te

brengen. We vertrekken vanuit een gedragen visie op zorg om vervolgens een stappenplan aan te reiken om ethische vraagstukken te behandelen.

Tijdens de namiddag exploreren we verschillende situaties en we leren we deze in onze werkomgeving kunnen hanteren. We passen het stappenplan toe.

Doelgroep

Deze vormings- en workshopdag richt zich naar elke professionele hulpverlener in de zorg voor personen met dementie, werkzaam binnen de residentiële setting, ziekenhuizen en thuiszorg.

Maximum aantal deelnemers: 20

Docenten

Herman Wauters, maatschappelijk werker en vormingsmedewerker. Werkzaam in het regionaal expertisecentrum dementie Orion ism PGN en het ouderenteam van het CGG De Pont. Meer dan 25 jaar ervaring in de welzijns- en zorgsector.

Leentje De Wachter, projectmedewerker bij het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen. Ze is licentiaat in de wijsbegeerte en ze heeft meer dan 10 jaar ervaring als docent ethiek in de zorg. Ze is lid van de commissie voor ethiek: vorming en intervisie van Zorgnet-Icuro.

Datum en plaats

Maandag **4 februari 2019** van 9u30 tot 16u30

De opleiding vindt plaats in de lokalen van Budalys, Dam 2B te 8500 Kortrijk

> **trein:** Op 10 minuten wandelen van het station.

> **auto:** Parkeren kan ondergronds in de Budaparking onder Budalys (7 euro voor ganse dag) of bovengronds op de Broelparking (4 euro voor ganse dag). Meer info op www.parko.be

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

De deelnameprijs is **89 euro** (inclusief hand-outs, broodjeslunch en koffie).

Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

Opleiding:

Werken volgens de principes van persoonsgerichte zorg

17

“IK BEN EEN MENS”

“zij is dement”... of... “zij heeft dementie” Het lijkt een klein verschil en een kleine moeite. Maar er zit een waarde in verscholen: het gaat niet over ‘dementen’, het gaat over mensen

“IK BEN MEZELF”

dit is een zeer menselijk verlangen Ik ben, behalve iemand met dementie, ook een persoon die liefheeft, die behoeften heeft en die samenleeft met wie voor me zorgt. Ik blijf een verlangen houden naar erkenning en begrip.

K.S., 57 jaar

Inhoud

Tijdens deze opleiding maken we kennis met de persoonsgerichte zorg van Tom Kitwood. Naast een korte theoretische toelichting over de belangrijkste principes, staan we vooral stil bij de praktische toepassing ervan. We zoeken een antwoord op de vraag: mensen met dementie ondersteunen, verzorgen en begeleiden vanuit het perspectief van persoonsgerichte zorg, hoe doen we dat? Tijdens deze tweedaagse gaan we niet in op het gebruik van de methodiek van DCM (Dementia Care Mapping). Hiervoor verwijzen we naar andere studiedagen en opleidingen.

Doelgroep

Deze opleiding richt zich naar ieder, die in zijn dagelijkse contacten met mensen met dementie de aandacht wil richten op de relatie met de individuele persoon met dementie.

Docenten

Tanja Everaert, beleidsverantwoordelijke bij regionaal expertisecentrum Meander en ervaren DCM-gebruiker

Hilde Vermeiren, psychologe, projectmedewerker van de vzw Aventurijn, trainer persoonsgericht werken en Dementia Care Mapping

Data en plaats

Dinsdag **5 februari** en dinsdag **12 februari 2019**, telkens van 9 tot 16u.

De opleiding vindt plaats in de lokalen van Tabor vzw, Molenaarsstraat 26, 9000 Gent

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

De deelnameprijs voor de opleiding bedraagt **189 euro** (koffie, broodjesmaaltijd en hand-outs inbegrepen). Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

expertisecentrum
dementie
Vlaanderen

Workshop

De schat van je leven

Een kennismaking met reminiscentie

18

“Vorig jaar trof ik bij een bezoek mijn vader eens uitermate enthousiast en blij aan. Die middag hadden ze een zanger/accordeonist op bezoek gehad die allerlei oude liedjes zong met de bewoners. Als rasechte sinjoor en havenarbeider had mijn vader stevig meegedaan. En zelfs 's avonds zong hij een paar van die liedjes voor me. Niet juist in de toon, maar met zichtbaar veel plezier!”

“Ze kunnen zich vaak de naam van hun meester uit de lagere school herinneren, maar weten niet meer wie ze gisteren op de koffie kregen.”

Voor wie iemand met dementie verzorgt of in zijn omgeving heeft, klinkt de uitpraak erg herkenbaar. Mensen met dementie vergeten veel. Maar tegelijkertijd lijken sommige dingen in hun geheugen gebeiteld. Het boek ‘De schat van je leven’ neemt mantelzorgers en professionele zorgverleners mee in de levingswereld van iemand met dementie. Dit aan de hand van reminiscentie: het ophalen van herinneringen.

Auteur Herlinde Dely licht het concept toe en biedt concrete handvaten om het levensverhaal in het dagelijks leven te verweven. Hoe lees je mensen met dementie voor? Waarom is muziek zo belangrijk? Kan je in elke fase reminisceren,...

Laat je inspireren door deze workshop!

Doelgroep

Deze workshop richt zich naar iedereen die bewust wil omgaan met oude herinneringen en er activiteiten rond wil organiseren. Deze vorming richt zich naar professionele hulpverleners werkzaam binnen de residentiële setting en thuiszorg.

Docent

Herlinde Dely, medewerker kwaliteitszorg bij het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen. Ze is master in het management zorg en beleid in de gerontologie en auteur van de boeken 'De schat van je leven – herinneringen ophalen met mensen met dementie', 'erfgoed en dementie' en 'ik MENS - jij MENS - samen MENS'.

Datum en plaats

Donderdag **7 februari 2019** van 13u-17u

De opleiding vindt plaats in de lokalen van Centrum d'Abdij Brugge, Baron Ruzettelaan 435, 8310 Assebroek (Brugge).

> **met de auto:** Via E40 en E403, afrit Oostkamp of Brugge.

Ruime gratis stadsparking (Park & Ride Steenbrugge) op wandelafstand. De parking bevindt zich op het einde van de Baron Ruzettelaan, nabij de brug van Steenbrugge.

> **met de bus:** Bushalte voor d'Abdij, met rechtstreekse verbinding naar het station van Brugge. Lijn 20 en 21 Halte Steenbrugge

d'Abdij is toegankelijk voor rolstoelgebruikers.

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

De deelnameprijs is **69 euro**, in deze prijs is drank bij inbegrepen. Het pakket 'De schat van je leven: herinneringen ophalen met mensen met dementie' kan bijkomend aangekocht worden bij inschrijving.

Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

Inhoud

Dementie op jonge leeftijd is dementie waarbij de eerste verschijnselen optreden voor de leeftijd van 65 jaar. Ogenschijnlijk is er geen onderscheid met dementie die op latere leeftijd aanvangt. Toch blijkt in de praktijk dat de noden voor de twee groepen niet dezelfde zijn. De jonge persoon met dementie is vaak nog vitaler en bevindt zich in een andere levensfase. Dit maakt dat de noden aanzienlijk anders zijn dan bij dementie op

latere leeftijd, en dat de ouderenzorgvoorzieningen voor deze laatste dikwijls niet adequaat ervaren worden bij jongdementie. Mede daardoor wordt start van dagverzorging en/of residentiële zorg (te) lang uitgesteld.

Deze vormingstweedaagse biedt een bundeling van theoretische achtergrond en praktijk. We bieden informatie over het voorkomen van dementie op jonge leeftijd, het diagnostisch proces en de impact op het hele gezin. Extra aandacht gaat naar frontotemporale dementie. Samen zoeken we naar oplossingen voor de uitdagingen die jongdementie aan zorgverleners stellen. We delen ook onze eigen ervaringen met zorg voor jonge mensen met dementie, vanuit het praktijkvoorbeeld van de Zorgcirkels Jongdementie. Ten slotte gaan we in de groep aan de slag met casuïstiek die kan aangebracht worden door de deelnemers.

Doelgroep

Deze tweedaagse richt zich tot alle hulpverleners die zich willen verdiepen in dementie op jonge leeftijd. Je hebt rechtstreeks contact met gezinnen met jongdementie in de thuiszorg, dagverzorgingscentra, ziekenhuizen, woonzorgcentra, opleidingscentra,...

Maximum aantal deelnemers: 20

Docenten

Katja Van Goethem, verantwoordelijke van Hét Ontmoetingshuis en teamlid Zorgcirkels Jongdementie.

Annemie Janssens, consultant bij het regionaal expertisecentrum dementie Memo en editor van de boeken *Dementie op jonge leeftijd* en *Wegwijs in dementie op jonge leeftijd: een praktische gids voor personen met jongdementie, familie en hulpverleners*.

Data en plaats

Dinsdag **12 februari** en dinsdag **19 maart 2019** van 9u30 tot 16u30

De opleiding vindt plaats in de lokalen van Odisee, campus Parnas, Stationsstraat 301, 1700 Dilbeek.

Campus Parnas ligt vlak naast het station van Dilbeek. Kies voor halte Dilbeek op de lijn Aalst-Halle of Aalst-Brussel-Dendermonde.

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

De deelnameprijs is **189 euro** voor de tweedaagse (inclusief hand-outs, broodjes-lunch en koffie).

Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

“Het leervermogen blijft bij dementie nog lang bestaan, alleen werkt het op een andere manier dan bij gezonde mensen.” – Roy Kessels

Inhoud

Mensen met dementie kunnen nog **leren**!

Dankzij de toepassing van dit lerend vermogen is het mogelijk antwoord te geven op vragen als:

- > hoe leer ik iemand de weg naar de bakker of zijn eigen kamer weer te vinden?
- > Hoe leer ik iemand omgaan met moderne hulpmiddelen zoals een automatische pillendoos, een tablet of een spelcomputer?
- > Hoe leer ik iemand af om 100 keer per dag dezelfde vraag te stellen?
- > Hoe leer ik iemand af om kamers van anderen binnen te lopen?

Tijdens de opleiding worden kennis en vaardigheden overgedragen en wordt er ook geoefend met eigen casuïstiek.

De in deze opleiding aangereikte Inhoud is gebaseerd op het boek ‘(Op)nieuw geleerd, oud gedaan: over het lerend vermogen van mensen met dementie’ van Ruud Dirkse e.a.

“Het mooie is dat mensen zichzelf weer gaan respecteren, trots zijn en dat ze weer erkenning krijgen voor wie ze zijn”. – T. Heuver, verpleegkundige

Doelgroep

Alle geïnteresseerde zorg- en hulpverleners, zowel uit de thuiszorg als de residentiële sector, die interesse hebben in dementie en het lerend vermogen.

Maximum aantal deelnemers: 15

Docent

Kathleen Vandenbroucke, ergotherapeut en dementie-expert
bij regionaal expertisecentrum dementie Sophia

Data en plaats

Dinsdag **19 februari** en dinsdag **12 maart 2019**, telkens van 9u30 tot 16u

De opleiding vindt plaats bij beweging.net Mechelen-Turnhout, Korte Begijnenstraat 18 te Turnhout. De locatie is gelegen op 15 minuten wandelen van het station van Turnhout en er is mogelijkheid tot parkeren.

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

De deelnameprijs is **195 euro**. In dit bedrag is het cursusmateriaal, lunch en drank inbegrepen.

Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

Vormingsdag

Atypische vormen van dementie en jongdementie

[21]

Inhoud

Dementie is het gevolg van hersenschade. Maar die is niet altijd het gevolg van de ziekte van Alzheimer. Er zijn meer dan 60 ziektes die dementie kunnen veroorzaken. Andere ziektes leiden tot andere vormen van dementie.

Enkele van de meest gekende zijn vasculaire dementie, frontotemporale dementie, dementie met Lewy Bodies of de ziekte van Huntington. Vaak zijn deze ziektes ondergediagnosticeerd, onder meer omdat de symptomen niet steeds meteen aan dementie doen denken. Geheugenproblemen staan niet altijd op de voorgrond. Soms zijn vooral de gedragsproblemen opvallend of het niet meer voor zichzelf kunnen zorgen. Ook de behoeften van de persoon met dementie kunnen sterk verschillen. Op deze vormingsdag leer je de **symptomen** van de minder bekende vormen van dementie te onderkennen en te benoemen, van belang in functie van een accurate diagnose door de arts. Je maakt ook kennis met de **specifieke behoeften** van deze mensen en hoe hierop in te spelen. Verschillende van deze vormen van dementie komen ook op jongere leeftijd voor, waardoor ook jongdementie aan bod komt.

Doelgroep

Deze vormingsdag is een zinvolle verdieping voor alle hulpverleners werkzaam in de thuiszorg, dagverzorgingscentra, ziekenhuizen en woonzorgcentra.

Maximum aantal deelnemers: 25

Docent

Guy Lorent, klinisch neuropsycholoog in UPC Sint Kamillus in Bierbeek.

Datum en plaats

Dinsdag **19 maart 2019** van 9u 30 tot 16u 30.

De opleiding vindt plaats de Bert Heuvinckzaal van CC Belgica – Kerkstraat 24, 9200 Dendermonde

De locatie is gelegen op 15 minuten wandelen van het station van Dendermonde.

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

De deelnameprijs is **89 euro** (inclusief hand-outs, broodjeslunch en koffie).

Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

expertisecentrum
dementie
Vlaanderen

Vormingsdag

Kwaliteitsvol contact tussen familie en personen met dementie.

Wat kan mijn rol als hulpverlener zijn?

NIEUW

[22]

Op bezoek gaan bij een familielid met dementie kan soms ongemakkelijk aanvoelen.

Hoe zal het gaan? Wat moet ik zeggen? Ze kent me toch niet meer?

Inhoud

Familieleden vragen zich soms af hoe ze hun bezoek aan hun naaste met dementie zo zinvol mogelijk kunnen invullen.

Tijdens deze interactieve vormingsdag trachten we jou als hulpverlener handvaten mee te geven om familie te inspireren.

Wat verwachten we van familieleden binnen de zorg en wanneer ze op bezoek komen?

Hoe kunnen we hen stimuleren om echt contact te maken met hun naaste met dementie?

Laten we ze deelnemen aan de georganiseerde activiteiten of net niet?

Wat verstaan we onder familieparticipatie?

Welk aanbod kunnen we doen aan familie, hoe kunnen wij als hulpverleners hen begeleiden?

Er worden tips gegeven over hoe we familie kunnen stimuleren om echt contact te maken met hun naaste met dementie. Deze zijn gericht op een bezoek in een woonzorginstelling maar kunnen net zo goed thuis ondernomen worden.

Doelgroep

Alle geïnteresseerde zorg- en hulpverleners, zowel in de thuiszorg als de residentiële sector, die willen inzetten op familieparticipatie binnen de zorg voor personen met dementie.

Maximum aantal deelnemers: 20

Docenten

Katrien Moors, ergotherapeute en dementie-expert bij regionaal expertisecentrum Contact

Laurine Ven, ergotherapeute en dementie-expert bij regionaal expertisecentrum Contact

Datum en plaats

Dinsdag **23 april 2019** van 9u30 tot 16u30

De vorming vindt plaats bij regionaal expertisecentrum dementie Contact in woonzorgcentrum Hoge vijf, campus Banneux, Hadewychlaan 74, 3500 Hasselt.

Op 10 minuten wandelafstand van station Kiewit.

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

De deelnameprijs is **89 euro** (inclusief hand-outs, broodjeslunch en koffie).

Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

Inhoud

In het ziekenhuis kom je regelmatig in contact met personen met dementie. Zij stellen een hulpvraag, die niet altijd gemakkelijk te beantwoorden is.

De context van een ziekenhuis heeft immers een eigenheid, die soms haaks staat op de ondersteuningsnoden van de persoon met dementie. Denk maar aan de behoefte aan een veilige omgeving, waaraan je niet altijd kan voldoen als je mensen met pijn en ongemak in een niet vertrouwde omgeving brengt. Toch kan je als zorgverlener in het ziekenhuis het verschil maken voor de patiënt met dementie.

Tijdens deze studiedag staan we stil bij de specifieke noden van personen met dementie en hoe je daar in het ziekenhuis zo optimaal mogelijk aan kan voldoen.

Tijdens deze vormingsdag staan we stil bij de specifieke noden van personen met dementie en hoe je daar in het ziekenhuis zo optimaal mogelijk aan kan voldoen.

We lichten het onderscheid tussen dementie en delier toe en staan stil bij gepaste wijzen van contactname en benadering.

Doelgroep

Deze vormingsdag richt zich naar ziekenhuispersoneel (verpleegkundigen, ergo-therapeuten, maatschappelijk werkers, sociaal verpleegkundigen, kinesitherapeu-ten,...) dat in contact komt met personen met dementie.

Maximum aantal deelnemers: 25

Docent

Emily Vandenbussche, klinisch psychologe Geriatrie en Liaison Geriatrie.

Melanie Bauwens, klinisch psychologe Pijnkliniek, Geriatrie, geheugencentrum.

Beide Docenten zijn werkzaam in het AZ Damiaan in Oostende.

Datum en plaats

Vrijdag **26 april 2019** van 9u30 tot 16u30

De opleiding vindt plaats de Bert Heuvinckzaal van CC Belgica – Kerkstraat 24, 9200 Dendermonde

Op 15 minuten wandelafstand van het station van Dendermonde.

Inschrijven

Inschrijven kan via <http://infocentrum.dementie.be>

Betalingsvoorwaarden

De deelnameprijs is **89 euro** (inclusief hand-outs, broodjeslunch en koffie).

Bij inschrijving ontvang je van ons een factuur.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

Opleiding

Dementie bij personen met een verstandelijke beperking

24

IN COMPANY

Inhoud

Door de stijgende levensverwachting komt dementie bij oudere mensen met een verstandelijke beperking steeds vaker voor. In deze tweedaagse opleiding verkennen we hoe je daar als individuele zorgverlener, als team én als zorgorganisatie mee kan omgaan.

Standaardopleiding

- > Omschrijving dementie: verschillende oorzaken en verschijningsvormen – mogelijkheden en beperkingen van de personen met een verstandelijke beperking en dementie – de belevingswereld van de persoon met dementie
- > Diagnostiek: belang - mogelijkheden en beperkingen – methodiek – instrumenten
- > Passende omgangsvormen en specifieke begeleidingsmethodieken
- > Bespreekbaar maken van dementie bij medebewoners en omgeving

Op maat?

Heeft u specifieke vragen in uw organisatie?

Het standaardaanbod kan op uw vraag aangepast worden.

Doelgroep

Deze tweedaagse opleiding richt zich naar begeleiders, hoofdopvoeders en zorgcoördinatoren.

Docent

Patricia Wildiers, docente en opleidingsverantwoordelijke bij het LBC-NVK Volwassenenonderwijs en freelance medewerster bij het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen. Zij heeft 15

jaar als orthopedagoog gewerkt in een voorziening, waarbinnen ouderen met een verstandelijke beperking ondersteund werden. Zij schreef hierover een artikel ('Een mooie 'oude' dag... ook voor personen met een verstandelijke beperking én dementie!') in het handboek 'Dementie, van begrijpen naar begeleiden'.

Data en plaats

Deze opleiding wordt aangeboden **binnen de eigen organisatie**. Data zijn af te spreken in onderling overleg met de lesgever.

Offerte-aanvraag

Je kan deze opleiding aanvragen via mail naar info@dementie.be. We brengen je dan een offerte op basis van je vraag.

Meer info

Website: www.dementie.be

t 03 609 56 14

Jaarlijks neemt het aantal personen dat opgeleid is tot referentiepersoon dementie toe. Reeds meer dan 1700 medewerkers engageren zich, om de kwaliteit van zorg en begeleiding voor personen met dementie te bevorderen.

Catherine is referentiepersoon in De Wyngaert. 'Ik ben degene bij wie collega's terecht kunnen met vragen over hoe ze persoonsgericht kunnen werken met personen met dementie en hoe ze kunnen bijdragen tot hun geluk'. Om referentiepersoon te worden, heeft Catherine een **extra opleiding** gevolgd bij het **Expertisecentrum Dementie Vlaanderen**. 'Die extra opleiding vond ik een enorme meerwaarde.'

[bron: Wel magazine, provincie Vlaams-Brabant,
nr. 23 – maart 2016]

Naast de opleiding tot referentiepersoon, waarover je in dit boekje alles terugvindt, blijven we referentiepersoon ondersteunen. Daartoe zet ten we de deuren van onze documentatiecentra wagenwijd open, organiseren we studiedagen, vullen we het handboek 'Dementie: van begrijpen naar begeleiden' aan met de nieuwste inzichten en worden er per provincie terugkomdagen voor referentiepersoon georganiseerd.

Is deze opleiding iets voor jou?

- ➔ Wil je de mens achter de persoon met dementie centraal stellen en respecteren?
- ➔ Zie je jezelf in jouw organisatie wel het **aanspreekpunt** worden voor vragen van je collega's over de begeleiding van personen met dementie?
- ➔ Heb je zin, om samen met je directie en je collega's, ideeën uit te werken zodat je organisatie een (nog betere) zorg kan bieden aan personen met dementie?
- ➔ Voel je je geroepen om de behoeften van personen met dementie in je werkveld te verdedigen?
- ➔ En herken je jezelf in deze vaardigheden?

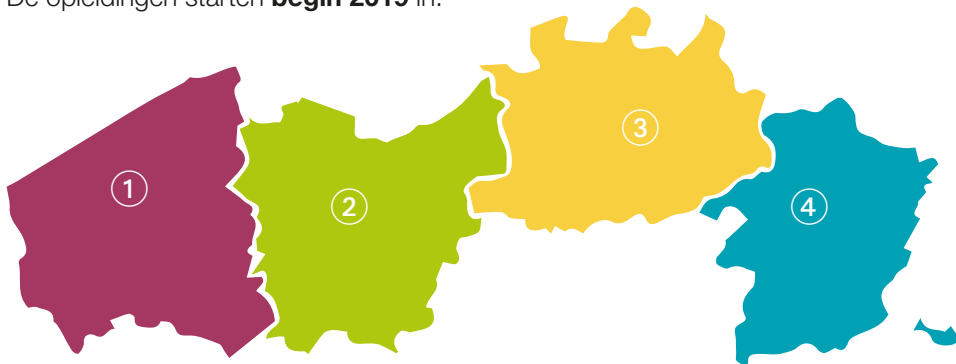

Opleidingen referentiepersoon 2019

In 2019 organiseert het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen in nauwe samenwerking met de collega's uit de regionale centra **vier opleidingen** tot referentiepersoon dementie.

Per opleiding kunnen maximum **22 personen** deelnemen.

De opleidingen starten **begin 2019** in:

1 West-Vlaanderen – KORTRIJK

Budalys, Dam 2B, 8500 Kortrijk

2 Oost-Vlaanderen – DENDERMONDE

CC Belgica, Kerkstraat 24, 9200 Dendermonde

3 Antwerpen – MECHELEN

CGG De Pont, Lange Ridderstraat 20, 2800 Mechelen

4 Limburg – HASSELT

Expertisecentrum Dementie Contact, Hadewychlaan 74, 3500 Hasselt

[feedback van een cursist]

Ik merk ondertussen dat ik dankzij jullie veel sterker in de praktijk sta en vlotter beslissingen kan nemen i/vr personen met dementie.

Als we dan toch met complimenten strooien: de manier waarop de opleiding georganiseerd is, de leerstof die wordt aangeboden en de interactie die gevraagd wordt... dit allemaal samen zorgt er voor dat gemotiveerde mensen met voldoende kennis en overtuiging het werk binnen de organisatie kunnen en durven in handen nemen.

Wij hebben nu zeker voldoende bagage om de eerste belangrijke stappen te zetten binnen de eigen organisatie en hebben vanaf dag 1 iets om op terug te vallen als het dan toch even niet lukt.

1 | Wat is een referentiepersoon dementie

Een referentiepersoon dementie is een professionele hulpverlener in de zorgsector die zich engageert om in de eigen werksetting de kwaliteit van de begeleiding van en de zorg voor personen met dementie en hun omgeving te bevorderen.

Dit doet hij/zij concreet door:

- > het belang van het (h)erkennen van tekenen van beginnende dementie en zorgvuldige diagnostiek te onderstrepen
- > zorgverleners, directie en beleid, vrijwilligers en familieleden te sensibiliseren om blijvend te zoeken naar mogelijkheden om de kwaliteit van leven te bevorderen
- > inzichten, vaardigheden en gepaste attitudes in begeleiding en zorg voor personen met dementie en hun omgeving te bevorderen via eigen proactief optreden, inbreng tijdens intern overleg en detectie en invulling van vormingsbehoeften
- > aanspreekpunt te zijn bij vragen over begeleiding en zorg voor personen met dementie en hun omgeving
- > geïndividualiseerde zorg en begeleiding te bevorderen die aansluiten bij de eigen behoeften en mogelijkheden van de persoon met dementie. In functie daarvan stimuleert hij/zij het interdisciplinair overleg bij complexere begeleidings- of zorgsituaties en levert hij/zij hierin ook een actieve eigen bijdrage
- > bij te dragen tot de invulling van het kwaliteitssysteem (procedures e.a.) mbt diagnostiek, begeleiding en zorg voor personen met dementie
- > netwerking met relevante actoren in het werkveld: expertisecentra dementie, geriatriesch dagziekenhuis, coördinerend en raadgevend arts van het woonzorgcentrum, andere referentiepersonen
- > zich voortdurend bij te scholen en te informeren over diagnostische, zorginhoudelijke en juridische ontwikkelingen.
- > aan de slag te gaan met het ontwikkelde referentiekader dementie

Referentiepersonen nemen vak- inhoudelijk mentorschap* rond dementie op zich

- > ondersteunend, adviserend en coachend tegenover collega's
- > adviserend tegenover de organisatie rond het ontwikkelen van goede dementiezorg

[mailtje van een cursist]

Hey,
Ik ben sinds begin januari
officieel gestart als RPD in mijn
woonzorgcentrum en merk dat ik
dankzij de opleiding een prima basis
meegekregen op om deze mooie job
uit te voeren. Ik wil jullie langs deze
weg nog eens een dikke merci geven.
Zonder jullie inzet was ik nu niet
zo goed voorbereid om deze job met
plezier en deskundigheid correct in
te vullen. Echt bedankt.
... Groetjes

* Vakinhoudelijk mentor-of leiderschap is "leiderschap gebaseerd op vakinhoud en niet op hiërarchische relatie. Het is leiderschap van een deskundige die op basis van zijn of haar kennis het heft in handen neemt in het belang van patiënten of bewoners" (definitie Landelijk Expertisecentrum Verpleging en Verzorging).

2 | Wie kan de opleiding volgen?

De juiste persoon op de juiste plaats

Referentiepersonen zijn de ambassadeur van personen met dementie in hun organisatie.

Het uitoefenen van de raadgevende en sensibiliserende opdracht, vraagt heel wat kennis, ervaring en vaardigheden. De opdracht is dan ook niet op ieders lijf geschreven

Het is deugdzaam om te merken dat de groep zeer gemotiveerd is en erg verscheiden van invalshoek. Dat maakt het boeiend. Mede door de grote inzet van de andere cursisten is er een sterk sociaal lerend effect.

Van de cursist verwachten we:

- > een uitgesproken motivatie om deze intensieve opleiding te volgen
- > een duidelijk engagement om de uitdaging als referentiepersoon dementie ten volle aan te gaan
- > voldoende ervaring en competenties in het begeleiden van en de zorg voor personen met dementie.

Van leidinggeven en directie van de voorziening verwachten we dat:

- > de cursisten de functie van referentiepersoon dementie na afloop van de opleiding kunnen opnemen en de nodige experimenteerruimte krijgen
- > een passende functieomschrijving opgesteld wordt
- > de referentiepersoon dementie een duidelijke plaats krijgt in het organogram
- > de nodige randvoorwaarden gecreëerd worden voor het maximaal slagen van de functie.

Het is zeker zinvol om op voorhand al eens na te denken over hoe de functie in de praktijk vorm zal krijgen:

- > Hoe zal de communicatie verlopen?
- > Hoe wordt de functie uitgebouwd in relatie tot leidinggevers, hoofdverpleegkundigen, andere dienstverantwoordelijken ...?
- > Welke taken/opdrachten zijn wenselijk binnen de organisatie en sluit de functie aan bij de organisatievisie?
- >

3 | Inschrijvingsprocedure

Aanmelden doe je via
<http://infocentrum.dementie.be>
– rubriek ‘opleidingen’.

- ➡ Stap 1: Je vult **eerst** het aanmeldingsformulier volledig in. Op basis van dit aanmeldingsformulier beoordelen wij je aanvraag tot deelname. Je ontvangt binnen de 10 werkdagen ons antwoord.
- ➡ Stap 2: Samen met ons akkoord tot deelname, ontvang je via mail van ons de inschrijvingslink. **Inschrijven** kan tot maximum **1 maand** na het ontvangen van de link. Ben je dan niet ingeschreven, stellen we je plaats terug open voor andere kandidaten. Je bent dan niet meer zeker van een plaats in de opleiding.
- ➡ Stap 3: Met je inschrijving verbind je je tot het betalen van het inschrijvingsgeld. Als je je inschrijft, ontvang je bij je bevestigingsmail automatisch ook de factuur. Heb je de factuur niet ontvangen? Controleer dan eerst even je map met spammails.

Bij laattijdige betaling van de factuur, behouden wij ons het recht jouw plaats terug open te stellen voor andere kandidaten.

Let op: niet betaling ≠ annulatie !

We raden ten eerste aan de opleiding te volgen in de provincie waar je werkt. Zo kan je als afgestudeerd referentiepersoon voor verdere opvolging en ondersteuning steeds terecht bij het regionale expertisecentrum dementie in de buurt van je werk.

De expertisecentra dementie willen afgestudeerde referentiepersonen dementie blijvend ondersteunen en inspireren om mee het verschil te kunnen maken in het leven van personen met dementie. Provinciaal worden er dan ook jaarlijks **terugkomdagen** voor referentiepersonen georganiseerd. Hou zeker het aanbod in jouw provincie in het oog via www.dementie.be

4 | Praktische afspraken

Lestijden

De opleiding start elke lesdag om 9.30u en eindigt om 16.30u.

Middagpauze is voorzien tussen 12.30u en 13.30u

Kostprijs

De prijs voor de cursus bedraagt **1205 euro** (inclusief hand-outs, broodjeslunch en drank). Het handboek 'Dementie: van begrijpen naar begeleiden' is ook inbegrepen in deze prijs.

Educatief verlof

De opleiding tot referentiepersoon dementie wordt erkend voor betaald educatief verlof.

Educatief verlof is een individueel vormingsverlof dat je recht geeft op afwezigheid op het werk om erkende opleidingen te volgen met behoud van loon.

Het stelsel van educatief verlof is echter niet overal van toepassing. Bespreek zeker eerst met je werkgever of je dit attest kan aanvragen. De werkgever moet altijd akkoord gaan met de planning van je educatief verlof.

Op het inschrijvingsformulier kan je aanduiden of je al dan niet een attest educatief verlof wil ontvangen.

Annulatie

Je kan je inschrijving voor de opleiding tot **uiterlijk 1 december 2018** annuleren **per e-mail**. De volledige som met afhouding van 100 euro voor administratie- en verwerkingskosten, wordt teruggestort. Annuleer je later dan 1 december, is er geen terugbetaling meer van het betaalde cursusgeld.

Let op: niet betaling ≠ annulatie!

Afwezigheid en ziekte

Afwezigheid is enkel gewettigd als een schriftelijk bewijs bezorgd wordt aan het secretariaat van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw. **Om het getuigschrift te kunnen ontvangen, mag je niet meer dan 1 dag gewettigd afwezig zijn.**

Als je ongewettigd afwezig bent geweest, ontvang je geen getuigschrift.

Bij eventuele langdurig onvoorziene afwezigheden, bekijken we steeds welke oplossing op maat geboden kan worden.

5 | Inhoud van de opleiding

“Leraren openen de deur maar je moet zelf binnengaan” – [oud Chinese wijsheid]

De docenten van de opleiding zijn allen dementie-experten verbonden aan de betrokken regionale expertisecentra dementie. Voor het bespreken van de medische, juridische en ethische aspecten doen we beroep op externe vakinhoudelijke experts.

Dag 1 | Uitgebreide kennismaking en situering van de opleiding

Op de eerste dag maken we uitgebreid kennis met elkaar, elkaars werkplek en de verwachtingen naar de opleiding toe. We verkennen de functie referentiepersoon dementie en wat jullie motivatie is om deze functie op te nemen. Van daaruit blikken we vooruit naar de volledige opleiding.

Je maakt ook kennis met de werking van de expertisecentra dementie en leert heel wat interessant documentatiemateriaal kennen.

“Een heel mooi begin met een mooie groep van mensen. Samen met één doel, één gevoel”

[feedback van een cursist]

Dag 2 | Medische aspecten van dementie

Deze dag benadert het ziektebeeld dementie vanuit medisch oogpunt. Een arts geeft je de nodige medische inzichten mee om zinvol en met kennis van zaken over dementie te kunnen spreken.

We staan stil bij:

- > het onderscheid ziekte en syndroom, prevalentie, oorzaken en vormen van dementie
- > de werking van het geheugen
- > diagnose
- > medicamenteuze mogelijkheden en beperkingen
- > toekomstperspectieven.

Dag 3 | De belevingswereld van de persoon met dementie

Dementie is ingrijpend. De moeilijkheden van het geheugen, de taal en gedragscontrole roepen onvermijdelijk gevoelens van angst, machteloosheid, verdriet en schaamte op. Deze verlies-ervaringen mogen echter niet verhullen dat mensen nog veel mogelijkheden hebben tot het ervaren van levenskwaliteit. Wel verandert de manier waarop de persoon zich tot zijn omgeving verhoudt. Dit zo goed mogelijk van binnenuit begrijpen vormt een belangrijke basis voor een optimale afstemming tussen hulpverlener en de persoon met dementie waardoor de persoon met dementie zich beter en sterker kan voelen. Op deze dag proberen we voeling te krijgen met de beleving van de persoon met dementie doorheen het ziekteproces. Naast het aanbieden van enkele theoretische handvaten, gaan we aan de slag met concrete oefeningen, beeldmateriaal en casuïstiek.

Dag 4 | Communicatie met personen met dementie

Tijdens deze dag staan we stil bij een aantal methodieken die ons helpen in de afstemming met de persoon met dementie en zijn omgeving. We belichten het belang van het contactritueel en het zoekend reageren. We onderzoeken de meerwaarde van het belevingsgericht gesprek en oefenen deze methodieken in.

Dag 5 | Inzicht in veranderend gedrag

Eén van de meest belastende factoren in begeleiding en zorg voor personen met dementie is het veranderend gedrag.

Op deze dag:

- > gaan we op zoek naar mogelijke oorzaken van dit 'nieuwe gedrag'
- > staan we stil bij de gevolgen op onszelf als hulpverlener
- > reiken we een stappenplan aan dat ons kan helpen in de benadering van dit gedrag
- > en onderzoeken we hoe we preventief en anticiperend kunnen handelen.

Dag 6 | Beleving van de naaste omgeving

Dementie is ingrijpend voor alle betrokkenen en moet je dus samen dragen. Het veronderstelt zorg voor het evenwicht in de relationele zorgdriehoek tussen de persoon met dementie, zijn familieleden en mantelzorger(s) en de professionele hulpverleners.

Op dag 6:

- > verkennen we hoe familieleden het ziekteproces ervaren
- > leren we dat eigen achtergrond en gevoeligheden bepalend kunnen zijn voor onze manier van omgaan met de persoon met dementie en hoe bewustwording ervan ons kan helpen beter aan te

sluiten bij wat de persoon en zijn mantelzorger (s) precies nodig hebben
> gaan we na hoe we de draagkracht van de mantelzorgers kunnen versterken
> en staan stil bij de waarde van ondersteunende methodieken zoals familiegroepen, psycho-educatie ...

Dag 7 | De functie referentiepersoon dementie waarmaken

Op deze dag zetten we de dementiespecifieke inhoud even op de achtergrond. We gaan aan de slag met onszelf in de rol van referentiepersoon dementie. Samen zoeken we naar antwoorden en invalshoeken.

-> Hoe kan je je team en je organisatie ondersteunen naar een nog hogere kwaliteit van zorg voor de personen met dementie en hun omgeving?

-> Welke factoren in jouw organisatie beïnvloeden je slagkracht?

Dag 8 | Sociale kaart en juridische aspecten

Sociale kaart

De veelzijdigheid van dementie leidt onvermijdelijk tot een veelzijdigheid van zorgvormen: het woonzorgcentrum met zijn mogelijkheden tot geriatisch dagziekenhuis, de geheugenrevalidatie, de thuiszorgorganisaties, respijtzorg Ook maatschappelijk is het zorg- en begeleidingslandschap in beweging, denk maar aan initiatieven zoals dementievriendelijke gemeenten en de bewegingen rond de eerstelijnszorg en chronische zorg in Vlaanderen.

We beschrijven enkele boeiende, innoverende en inspirerende initiatieven in binnen- en buitenland en bespreken het Vlaamse dementieplan en zijn betekenis voor het zorglandschap. Aan de hand van een casus kijken we naar de tegemoetkomingen voor mensen met dementie en hun mantelzorgers. Tot slot staan we even stil bij mogelijke scenario's voor toekomstige dementiezorg.

Juridische aspecten

Een jurist licht de beschermingsstatuten toe en neemt de aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid van de hulpverlener en de wettelijke omkadering rond o.a. gedwongen opname, euthanasie volmachten en de problematiek van rijden en dementie onder de loep.

We leren vanuit het standpunt van de wetgever kijken naar ons handelen als hulpverlener ten aanzien van de persoon met dementie.

Dag 9 | Ethisch raamwerk

Vaak worden we in de zorg en omgang met personen met dementie geconfronteerd met ethische kwesties en vragen waarop geen éénduidige oplossing of antwoord gegeven kan worden.

We willen niet zomaar overgaan tot fixatie, kunstmatige voedsel- en vochttoediening, medicatie, verbod op autorijden De botsing van waarden, soms ook samenhangend met verschillende mensvisies, zet ons aan tot overleg om tot consensus te komen over de meest wenselijke beslissing. Een beslissing die het beste de menselijke waardigheid respecteert.

We bespreken we een werkmodel om met ethische vragen om te gaan. De patiëntenrechten worden ook binnen dit kader geschetst. Het gegeven van vroegtijdige zorgplanning komt hierin ook aan bod.

Dag 10 | Inspiratiedag

De voorlaatste dag van de opleiding brengt alle cursisten samen op een centrale plaats. Deze dag heeft tot doel jullie te inspireren meer zicht te laten krijgen op de kansen en knelpunten van een referentiepersoon. We creëren kansen tot ontmoeting en netwerking en laten jullie kennismaken met inspirerende projecten.

Dag 11 | Examen en afsluiting

In de voormiddag leggen jullie het schriftelijk examen af, noodzakelijk voor het behalen van het getuigschrift. In de namiddag proberen we jullie een laatste keer te inspireren en sluiten de opleiding af met een hapje en drankje.

Benieuwd naar de concrete leerdoelstellingen per dag? Kijk dan zeker eens op <http://infocentrum.dementie.be> onder de rubriek 'opleidingen'.

6 | Pedagogische aanpak: een constructivistische kijk op leren

“Het leerproces is in hoge mate een interactief proces van construeren van nieuwe kennis en vaardigheden op basis van reeds aanwezige informatie bij een persoon”.

[Glaser, 1991]

Jullie starten deze opleiding met een uitgebreid pakket aan inzichten, vaardigheden en attitudes in jullie rugzak. Deze concrete (praktijk) ervaringen vormen mee het uitgangspunt waaruit we in de opleiding vertrekken.

Tijdens de opleiding staan volgende kenmerken van het leren centraal:

Leren is actief

Leren veronderstelt activiteit. Je wordt als cursist uitgedaagd om de (nieuwe) inzichten, vaardigheden en attitudes die tijdens de opleiding aan bod komen, meteen toe te passen in de praktijk.

Een referentiepersoon dementie wordt op zijn werkplaats aanspreekbaar voor andere collega's over dementiegerelateerde thema's. In die zin is de opleiding niet vrijblijvend. **We verwachten dat je actief reflecteert op de cursusinhouden en slaagt voor het examen.**

> Leren is constructief en cumulatief

We spreken je bewust aan op je reeds aanwezige voorkennis en ervaring. Nieuwe informatie wordt gekoppeld aan eerder verworven competenties.

> Leren is betekenisvol, doelgericht en zelfgestuurd

Het leren wordt sterker als de persoon een doel voor ogen heeft dat betekenisvol is voor hem. Daarom dagen we je uit om in een reflectieschrift je leerdoelen te formuleren en deze op te volgen. **Als cursist ben je zelf medeverantwoordelijk om je eigen leerproces te beheren en te bewaken.**

> Leren gebeurt in een sociale context

Leren gebeurt steeds in interactie met anderen. Andere visies, ervaringen ... zorgen voor input die de eigen inzichten en het eigen handelen uitdagen. Daarom ga je als cursist regelmatig in gesprek met collega's. Niet alleen plenair, maar ook in duo of in kleine groepen.

Reflectieschrift

Tijdens de opleiding krijgt je regelmatig **werkplek opdrachten en reflectievragen** mee naar huis. Bedoeling is bewust stil te staan bij de aangereikte cursusinhouden en hoe deze in het eigen handelen en/of binnen de eigen werking te integreren. We voorzien regelmatig ruimte voor uitwisseling en feedback op het proces dat je binnen je werkomgeving doorloopt.

De schriftelijke neerslag van deze reflectie is mee een voorwaarde om het getuigschrift van referentiepersoon dementie te behalen.

Examen

Op de laatste dag van de opleiding voorzien we een schriftelijk examen. Om je getuigschrift referentiepersoon dementie te krijgen, moet je ook hierop een voldoende halen. Via kennisvragen en casusbesprekingen worden de inhouden van de opleiding in het examen geïntegreerd.

Planning 2019

Planning 2018

West-Vlaanderen – KORTRIJK

Provinciehuis Boeverbos – Koning Leopold III-laan 41, 8200 Brugge

Donderdag 24/1/2019	Dag 1: Kennismaking en situering van de opleiding
Donderdag 31/1/2019	Dag 2: Medische aspecten van dementie
Donderdag 7/2/2019	Dag 3: De beleavingswereld van de persoon met dementie
Donderdag 14/2/2019	Dag 4: Communicatie met personen met dementie
Donderdag 21/2/2019	Dag 6: Beleving van de naaste omgeving
Donderdag 28/2/2019	Dag 5: Inzicht in veranderend gedrag
Donderdag 14/3/2019	Dag 7: De functie referentiepersoon waarmaken
Donderdag 21/3/2019	Dag 8: Sociale kaart en juridische aspecten
Donderdag 28/3/2019	Dag 9: Ethisch raamwerk
Donderdag 25/4/2019	Dag 10: Inspiratie- en ontmoetingsdag Centrale plaats met inspirerende lezingen en projecten
Donderdag 6/6/2019	Dag 11: Examen en afsluiting

Oost-Vlaanderen – DENDERMONDE

CC Belgica, Kerkstraat 24, 9200 Dendermonde

Vrijdag 18/1/2019	Dag 1: Kennismaking en situering van de opleiding
Vrijdag 25/1/2019	Dag 2: Medische aspecten van dementie
Vrijdag 1/2/2019	Dag 3: De belevingswereld van de persoon met dementie
Vrijdag 8/2/2019	Dag 4: Communicatie met personen met dementie
Vrijdag 15/2/2019	Dag 5: Inzicht in veranderend gedrag
Vrijdag 1/3/2019	Dag 6: Beleving van de naaste omgeving
Vrijdag 15/3/2019	Dag 7: De functie referentiepersoon waarmaken
Vrijdag 22/3/2019	Dag 8: Juridische aspecten en sociale kaart
Vrijdag 29/3/2019	Dag 9: Ethisch raamwerk
Donderdag 25/4/2019	Dag 10: Inspiratie- en ontmoetingsdag Centrale plaats met inspirerende lezingen en projecten
Vrijdag 7/6/2019	Dag 11: Examen en afsluiting

Antwerpen – MECHELEN

CGG De Pont, Lange Ridderstraat 20, 2800 Mechelen

Dinsdag 15/1/2019	Dag 1: Kennismaking en situering van de opleiding
Dinsdag 22/1/2019	Dag 2: Medische aspecten van dementie
Dinsdag 29/1/2019	Dag 3: De belevingswereld van de persoon met dementie
Dinsdag 5/2/2019	Dag 4: Communicatie met personen met dementie
Dinsdag 12/2/2019	Dag 5: Inzicht in veranderend gedrag
Dinsdag 19/2/2019	Dag 6: Beleving van de naaste omgeving
Dinsdag 26/2/2019	Dag 7: De functie referentiepersoon waarmaken
Dinsdag 12/3/2019	Dag 8: Juridische aspecten en sociale kaart
Dinsdag 19/3/2019	Dag 9: Ethisch raamwerk
Donderdag 25/4/2019	Dag 10: Inspiratie-en ontmoetingsdag Centrale plaats met inspirerende lezingen en projecten
Dinsdag 4/6/2019	Dag 11: Examen en afsluiting

Limburg – HASSELT

Expertisecentrum Dementie Contact, Hadewychlaan 74, 3500 Hasselt

Donderdag 24/1/2019	Dag 1: Kennismaking en situering van de opleiding
Donderdag 31/1/2019	Dag 2: Medische aspecten van dementie
Donderdag 7/2/2019	Dag 3: De beleavingswereld van de persoon met dementie
Donderdag 14/2/2019	Dag 4: Communicatie met personen met dementie
Donderdag 21/2/2019	Dag 5: Inzicht in veranderend gedrag
Donderdag 28/2/2019	Dag 6: Beleving van de naaste omgeving
Donderdag 14/3/2019	Dag 7: De functie referentiepersoon waarmaken
Donderdag 21/3/2019	Dag 8: Sociale kaart en juridische aspecten
Donderdag 28/3/2019	Dag 9: Ethisch raamwerk
Donderdag 25/4/2019	Dag 10: Inspiratie- en ontmoetingsdag Centrale plaats met inspirerende lezingen en projecten
Donderdag 6/6/2019	Dag 11: Examen en afsluiting

Als jij jezelf niet meer herkent,
Dan weet ik nog wie je bent.

Als je niet weet maar je moet gaan,
Dan zal ik naast je staan.

En wanneer je onrust voelt,
Dan zal ik je kalmeren.

Je vergeet misschien wel veel,
Maar je kunt me zoveel leren.

Tommie Niessen – www.werkenindezorg.net

Praktische informatie

Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw,
secretariaatsmedewerker **Peggy Van Nerum**
secretariaat@dementie.be

Inhoudelijke informatie

Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw,
vormingsmedewerker **Pieter-Jan Lenaerts**
pieter-jan.lenaerts@dementie.be

Websites: www.dementie.be | www.omgaanmetdementie.be | www.onthoumens.be

expertisecentrum
dementie
Vlaanderen

t 03 609 56 14

 brDes
expertisecentrum
dementie

 Contact
expertisecentrum
dementie

 expertisecentrum
dementie
Vlaanderen

 Foton
expertisecentrum
dementie

 Meander
expertisecentrum
dementie

 Memo
expertisecentrum
dementie

 Orion-PGN
expertisecentrum
dementie

 Paradox
expertisecentrum
dementie

 Sophia
expertisecentrum
dementie

 Tandem
expertisecentrum
dementie

www.dementie.be

